

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4 «
 Holyben háshoz hozva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 «
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 «

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
 ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

Asszerkesztőség kéziratok visszaadására
 vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

A keresztény Magyarországért!

Kevés tagja van a magyar országgyűlésnek, aki tudásban, képzettségben Giesswein Sándorral vetekedhetnék. A keresztény mozgalmak lelkes előharcosa s akinek alkalmá volt ezzel az érdekes fejjü, éles nézésü papképviselővel, a győri káptalan tagjával beszélni, azzal a benyomással vált el tőle, hogy nem közönséges szellemi képességü férfiúval találkozott.

Allásánál és tehetségénél fogva közéleti szereplése mindenkor széles körben kelt érdeklődést. Ép azért általános feltűnést váltott ki, mikor a választások előtt Giesswein egyszerűen otthagya a néppártot (meglehetősen éles hangú bucsulevével) s a keresztényszocialista politikai párthoz csatlakozott.

Ezt a lépését nem lehetett megmagyarázni. Elvégre Giesswein előbb is, mint a néppárt tagja, vezérszerepet vitt a keresztényszocialisták közt és senki sem talált ezen fennakadni valót. Hirtelen és váratlan szakítását a néppárttal nem lehetett másra magyarázni, mint hogy a következő választások alkalmával a keresztényszocializmus hirtelen erőgyarapodását és térfoglalását föltétlen biztosra vette, annyira, hogy elérkezettnek találta azt az időt, amikor a keresztény magyar politika zászlaját a néppárttól a keresztényszocialista párt veheti át

Ilyen irányban is indult a mozgalom. Keresztény szocialista napilap indult meg, keresztény szocialista képviselőjelöltek léptek fel — de már a legelső lépésnél kiderült az új párt gyengesége. Többször vállalkoztak, mint amennyire erejükből tellett. Napilapjuk is, politikai mozgalmuk is több zajjal, mint igazi belső erővel indult meg. Az eredmény pedig: a keresztényszocialista napilap rövidesen hetilappá zsugorodott össze, talán meg is szűnt már, képviselőt pedig csak egyet tudott a párt az országgyűlésbe küldeni: Giesswein Sándort az országgyűlésből.

Nem maradt más a nagy felbuzdulásból, mint azok a fájó sebek, melyeket a nagy reményekkel megindult párt épen a testvérpárton, a néppárton ütött. Olyasformán járt a két kimondottan keresztény párt, mint a Kosuth- és a Justh-párt: egymást sikerült alaposan elgyöngíteni a testvérharcban s a mennyit egymás erejéből elfogyasztottak, annyival segítették a kormánypártot. Két civakodó közt a harmadik mulatott.

Fájdalmas tanulság ez a keresztény politika minden igaz barátjára, de azért nem maradt haszon nélkül.

Le kellett vonni és le is vontak belőle minden oldalon két tanulságot: az egyik az, hogy a keresztény politikát össze kell kapcsolni a szociális törekvésekkel, a másik pedig az, hogy a keresztény politika katonáit két táborba osztani nem szabad.

A néppárt felirati javaslatára az összes javaslatok közül a leggazdagabb szociális követelményekben. Ezt a tényt le kell szögezni és hirdetni kell, mert a keresztényellenes sajtó ezt egyszerűen agyonhallgatta. Mindazok a keresztény szellemü, igazságos és jogos szociális követelmények, melyek a keresztényszocialista párt programjában benne voltak, benne vannak most a néppárt követelményei közt.

A keresztény politika harcosainak egyesítésére is nevezetes lépések történtek. Giesswein Sándor képviselőházi beszédjében kijelentette, hogy a néppárt felirati javaslatát fogadja el; az Alkotmány rá következő számában dr Ernst Sándor igen konciliáns hangú, okos cikkben kifejti, hogy a keresztény politika küzdőinek két uton haladniok nem szabad, szembe kerülniök pedig bűn.

Okos dolog volt mind a kettő, a parlamenti beszéd is, a hírlapi cikk is; épp ezért nem értjük Ernstnek azt a kijelentését, hogy »az egyesülés tényének manap igen nagy akadályai vannak«.

Hogyan? Ilyen őszinte, hátsó gondolat nélküli, becsületes közeledés után is lehetnek »igen nagy« akadályok? Ha vannak, tessék azokat leküzdeni nagy akarattal, nagy szeretettel. Ne feledjük, hogy mindket párt egy eszményért küzd: a keresztény Magyarországért. Akik ezt a szent jelszót irták tiszta lobogójukra,

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Évek múltán.

— E. Parbo Bazan. —

Miután leszedték a pompás viágdiszt és a gazdagon terített asztalt, az ebédlő s azzal együtt az egész lakás ismét a jól ismert rendbe jött. Két inas buzgón keltelte a fényes padlót, melyen az imént lefolyt lakoma alatt több folt esett. Sarlat asszony szeméből még mindig visszatükröződött az átélt öröm, de azután az üres szobák elhagyatottságától könnyedén öszerezett. Mindent kiellennek, hidegnek és üresnek talált! Ezentul nem ilyen lesz-e az ő élete is, midőn most mindazt elvesztette, a mi annak tartalmát és örömet adott?

Mély sóhaj hagyta el ajkait, s egy székre dőlt. Eszébe jutott, hogy lefekvés előtt Mariette hányszor felkereste szobájában, s hogy ilyenkor mennyi mindentől tudtak csevegni. Ah, ezek a napok sohasem térnek többé vissza!

Mariette ma esküdtött hűséget vőlegényének s ma, ebben az órában, már a nagyvilágba vonul férje oldalán, ki ezentul mindene lesz! A szülők, akik tizenkilenc éves koráig egész szeretetükkel és gyengéd-égükkel elárasztották, ezentul szívében már csak a második helyet foglalják el.

Miként is szentesíthet a törvény ilyen hátlanságot? — zokogott Sarlat asszony és szíve mélyén elátkozta vejét, úgy a hogyan sok anyá átkozódik azon a napon, midőn először nevezik anyósának.

Legalább Mariette legyen boldog... A kifürkészhetetlen jövő bizonytalanságától mardosva, Sarlat asszony itt öszerezett. Mi történnék, ha kincsét méltatlanra bízta?

Az értesítés, mit férje Andres Montsa-ról nyert, megnyugtató volt. Kiváló orvosnak és szeretetreméltó embernek jellemezték, ki egészséges testben egészséges lelket visel. Az anyá mit kívánhatott volna ennél többet? Hiszen Mariettenek tetszik és utóvégre is ez a földolgo! Igen, a jellemhibák csak hosszabb együttlét után kerülnek napfényre!

Hiszen még ha Andres a legjobb ember volna is a világon, mint férfinak, gondolatai és érzései mértföldekre terjedő távolságban elmaradnak a Mariettei mögött. Talán érzése nem eléggé finom és tapintata nem eléggé gyengéd ahhoz, hogy megértse azokat a gerjedelmeket, melyektől megrezdül a fiatal leány szíve. És ha ezen a ponton csak egyetlen egyszer csalódnék a szeretett gyermek, férje által ismerné meg az első fájdalmát.

De miért áltassa magát? Hiszen már az első mézesetekben is sokszor keletkezhetnek olyan félreértések, melyek a szerető házasségeket örökre szétválasztják egymástól. És ha a fiatal asszony új otthonába költözik és visszatér a társasélet zürzavarába, olyan kötelességek

hárulnak rá, melyekről eddig sejtelt sem volt.

Mariette is épp o'ly sors vár, mint annyi sok más fiatal leányra. Csalódások, keserű fájdalom érhetik, s ki tudja, vajjon elég erős lesz-e ahhoz, hogy ellent tudjon állni a kísértéseknek?

Szegény érezte, hogy e gondolatra ereiben megfagy a vér. Ő jól ismerte ezeket a lehetőségeket, hiszen átélte valamennyit. Átküzdötte magát a kétségbeesés borzalmain és a többszörös csalódás keservein, melyek mind azzal fenyegették, hogy életkedvét csiráiban semmisítik meg.

Pedig Sarlat még nem tartozott a legrosszabb férjek közé. Ezt előre megjósolták neki és most érezte is, midőn gazdag tapasztalatai alapján megtanulta az okos és kiméletes ítélkezést.

Sarlat ur valóban szeretetreméltó ember volt, ki mindig hajlandóságot érzett arra, hogy az élete útján letépett rózsákkal ékesítse gomblyukát.

Az asszonynak sok küzdelme volt férjével házasságuk kezdetén. Már legyőzetéstől félt, midőn gyermeke születésével élete új irányba fordult.

Egy éjszakán ez a gyerek veszedelmes köhögéssel ébredt fel. Az anyá ekkor minden más érzelmét elhanyagolva, csak szeretett gyermekére gondolt, kinek oldalán férjével együtt éjjel-nappal virrasztottak. És midőn a veszély elmúlt, s a gyermek mosolyogva elaludt, ki-

azok közt a férfiak közt legyőzhellen akadályok nem lehetnek. Mert válasszák el bár őket tűz és víz, minden akadályon át egyesülésre készletti őket a közös cél, a közös lobogó.

Még egyet.

Odafönn, úgy látszik, komolyan gondolkoznak valamely egyesülésről. Az egyesülés ténye már magában is bizonyos változást jelent a multhoz képest. Ha pedig a változtatások terére lépnek, gondolják meg a vezetők, hogy a keresztény politika mindaddig nem lesz erőteljes, míg az ország többsége melléje nem sorakozik. Egy évtizedet meghaladó idő óta a keresztény szellemű politika csak az ország északi és nyugoti részében tudja fenntartani magát. Nem lehetne olyan kereteket, talán olyan nevet is adni neki, hogy nemcsak eddigi területein tudna döntő és nagy győzelmeket vívni, hanem átnyújthatná erős karját a Tiszán, sőt a Királyhágón túl is s egyesítené magában a keresztény Magyarország minden igaz hívét a Lajthától a Hargitáig. *

Mezőssy Székely Ferenc ellen. A közgazdasági bizottság ülésén pikáns szóváltás volt Mezőssy Béla volt földművelésügyi államtitkár és Pap Géza orsz. képviselő között. A román kereskedelmi szerződést tárgyalta a bizottság s Mezőssy Béla felszólalásában azt a megjegyzést tette, hogy jobb volna, ha egyes miniszterek nem beszélnének olyan ügyekről, amelyekhez nem értenek.

Pap Géza: Talán volt minisztereket tetszett gondolni.

Mezőssy Béla: Nem volt, de jelenlegi miniszterről szóltam.

Amint a folyosón beszéltek, Mezőssy Béla Székely Ferenc igazságügyminiszterre célzott, ki egyik Kőbányán mondott beszédében élesen támadta a román szerződést.

A Horvátok értekezlete. Dél előtt fél-tizenegy órakor az országgyűlés horvát képviselőtagjai értekezletre gyűltek össze, hogy a horvát kérdések felől az érdemi tárgyalásokat megkezdjék. Az értekezleten a horvát képviselők csaknem teljes számban voltak jelen és résztvett a tanácskozáson Tomasich horvát bán is, továbbá Chavrak és Armus osztályfőnökök.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Budapest, jul. 15.

— Kezdődik fél 11 órakor. —

Elnök: Berzeviczy Albert.

Jegyzők: Vermes Zoltán, Mihályi Péter, Hammersberg László.

Felolvassák a mult ülés jegyzőkönyvét, mire az elnök jelentést tesz a beérkezett irományokról, így a II. és IX. bírálóbizottságok megalakulásáról. A II. bizottság elnöke báró Bornemissza Lajos, jegyzője Ertsey Péter. A IX. bizottság elnöke Várady Gyula, jegyzője gróf Bethlen Pál. Ezután a bíráló-bizottság tagjai közül azok, a kik tegnap nem voltak jelen, leteszik az esküt.

Jelentések.

Gróf Zichy János: A tanáregyesület és országos tanári és tanítói nyugdíjintézet matematikai számadásait mutatja be. Kéri azok kinyomatását és tárgyalásra tűzését.

Rosenberg Gyula, a közgazdasági bizottság előadja betérjeszti a Romániával 1909. április 23-án kötött kereskedelmi pótszerződés becikkelyezéséről szóló jelentést; továbbá a legeltetési tilalom megszüntetéséről szóló jelentést. Mindkettőt kinyomatják és szétosztják.

Papp Géza betérjeszti a közgazdasági bizottság nevében az 1910. évi népszámlálásról szóló törvényjavaslatot tárgyaló jelentést; kinyomattatik.

Négyes és szupécárdás.

Huszár Károly (néppárti) szólal fel elsőnek a felirati vitához. Annak, hogy a koalíció megbukott, szerinte a magyar intelligencia gerinctelensége, passzív rezisztenciája az oka. Er-

kölcstelennek tartja a munkapártot és Khuen küldetését. Khuen úgy jött, hogy az első négyest Vázsonyival táncolta, a másodikat, a szerelmese négyesét Tiszával lejtette; csak vigyázzon Tisza, hogy a szupécárdást mással ne táncolja a miniszterelnök.

Báró Podmaniczky Endre: Ne aggodjon érte!

Huszár Károly: A választási küzdelemmel foglalkozik és idézi Jeszenszky Sándor egy állítólagos mondását, a mely szerint nincs az a vár, a melyet egy arannyal megrakott csacsi-val ne lehetne bevenni. (Zaj a jobboldalon.)

Felkiáltások: Mikor mondta? Hol mondta?

Huszár Károly: Hallatlan visszaélések történtek etetéssel-itatással. Az antialkoholista apostolnak, Dóczi Imrének kerületében napokig részegen heverték az emberek. (Derűtség.) Az etetést pedig . . .

Báró Podmaniczky Endre: Hát maga nem etetett?

Huszár Károly: Podmaniczky képviselő ur kérdésére hajlandó vagyok válaszolni a következőkben: Kész vagyok bemutatni hiteles választási számlámat, költségeim jegyzékét, ha ő is őszintén hajlandó erre. (Gunyos derűtség az ellenzéken.)

Bitorolt mandátum.

Felemlit eseteket a közigazgatás hallatlan választási visszaéléseiről. Vasmegegyében például az ellenzéki kortesnóták miatt csendháborítás címén letartóztatták és elítélték az embereket. Felolvasta Khuennek a Fremdenblattban megjelent nyilatkozatát, amelyben a magyar választásokat az intelligencia diadalának mondja. Azt hiszi, maga Khuen is nevetett ezen, mikor olvasta. A választási visszaélések . . .

Rudnay Alajos: A privígyei visszaélésekről tessék beszélni! (Zaj.)

Szmrecsányi György: Beszélünk arról még külön is!

Huszár Károly: Ha van valaki ebben a házban, aki bitorolta a mandátumot, úgy a privígyei képviselő ur az!

Ezeknél a szavaknál a kormánypart felől nagy zugás hallatszik.

— Hohó! Hogy mer így beszélni.

Elnök (csönget, majd a zaj lecsillapultával) inparlamentáris kifejezés miatt rendre utasítja a szónokot és figyelmezteti, hogy nincs joga ily hangon beszélni képviselőtársairól.

Csing-csang, a császár.

Rudnay Alajos, a Huszár által megtámadott képviselő az elnöki emelvényhez megy és

mondhatatlan kedves béke foglalt Sarlat asszony szívében helyet.

Mert mik voltak az elmúlt idők izgalmi és gondjai ahhoz a megrázkódtatáshoz képest, melyen gyermeke betegsége alatt átesett?

Igy csillapult le haragja és ingerültsége, melyet férjével szemben azelőtt tanusított, s ezzel lelkében is nagy változás történt. A feleség helyébe az anya lépett. Ekkor látta be, hogy minden érzés között az anyai szeretet az egyetlen, mely az életet betöltheti.

Ah, ezek az emlékek már mind a messze mult tulajdonába mentek át! . . . Azóta boldogan és megelégedetten, csakis gyermekének szentelte életét. Teljes egészében kiélvezte azokat az örömeket, melyeket az anyai kötelesség teljesítése nyújt. Férje is, kinek szárnyait mindinkább megnyirbálta a közelgő öregség, napról-napra jobban érezte magát a családi tűzhelynél és megelégedett övével.

De most? . . . Mi fog velük történni, miután Mariette kirepült, hogy saját útját megkeresse a nagyvilágban? Milyen sivár és örömtelen lesz az élet! És Sarlat asszony mindig újra felvetette azt a kérdést, vajjon ilyen körülmények között érdemes-e élni?

Az ajtó ekkor hirtelen telpattant, s azon Sarlat ur lépett a szobába.

— Megengeded? — kérdezte vontatottan és leereszkedett a székek egyikébe.

Sarlat asszony megsajnálta férjét, a mint így látta maga előtt, fáradtan, kimerülten a lefolyt nap izgalmaitól. Mióta leányát, a fehér-

hás fiatal asszonyt ünnepélyesen elkísérte az anyakönyvvezető elé, időről-időre arcán egy-egy könnyesepp gördült végig, melyet nem is iparkodott elrejteni. De most felesége pongyoláján ő is észrevett ilyen rezgő könnyeseppet, mely jobban csillogott az értékes drágakőnél. Hirtelen valami mélyebb érzelem ragadta meg. Magához vonta az asszonyt és fejét vállára hajtva, gyermekként sirni kezdett.

— Szegény, szegény barátnóm! — ismételte folytonosan, mintha valami nagy szerencsétlenség érte volna őt.

És az asszony is keserves zokogásban tört ki, de már nem azzal a vigasztalhatatlan érzéssel, mint előbb. A megosztott fájdalmat könnyebb elviselni.

— Hát nem nevetséges — mondta Sarlat ur, mosolyra kényszerítve magát — hogy azon a napon, melyen elválnak gyermeküktől, a szerencsétlen szülőknek ezer idegennel kell kedveskedniök.

Rövid időre elhallgatott, hogy elnyomja feljúló könnyeit.

— Tudod, mire gondoltam? — folytatta azután. — Arra, hogy ha vöm olyan életet kezdene, mint a minőt én folytattam, egyszerűen agyonütném!

— Hallgass! — riadt fel Sarlatné és térje száját befogta kezével. — Ez már a multé és rég meg is bocsátottam!

— Engedd, hogy végre kibeszélhessem magam! — szólt Sarlat ur szilárd hangon, mialatt megcsókolta az asszony kezét. — Látod, létez-

nek pillanatok, mikor egész életünket áttekintjük! Napról napra figyeltem, hogy Mariette testbe, lélekben milyen gyönyörűen fejlődik és büszkeséggel vegyes öröm fogott el, a miért e gyermek apja vagyok! Ekkor végtelen megbánnással gondoltam arra, hogy ilyen Mariette-et, ki épp oly kedves és imádásra méltó volt, mint az, kit csak ma vesztettünk el, reám méltatlanra is bízta egykor, de a kit én nyomorult, sohasem tettem boldoggá! . . .

Sarlat ur kezeibe temette arcát. Az asszonyt végtelen szánalom fogta el, midőn látta férje lelki-furdalásainak kinjait. Ah, hiszen az élet nem is olyan üres, mint a milyennek még az előbb látta. A nap ugyan borusan és szomoruan kezdődött, de milyen békés és derűs lett az est! Ha leánya valamikor is kételkedék boldogságában és bátorságát elveszitené, ő maga, az anyja, erről a napról beszélne neki!

Ismét férjére tekintett és szemek találkoztak a sűrű könyfátyolon keresztül.

— Szegény barátnóm, — suttogott Sarlat ur — mi lesz most veled, midőn leányod elhagyott?

Az asszony gyengéden megtogta férje kezét és szelíden mondta:

— Hát te nem maradtál meg számomra?

És a házaselek még sokáig ültek így egymás mellett, mialatt az esthajnal biborvörösré festette a láthatárt!

feliratkozik. Személyes megtámadtatás címén akar beszélni.

Huszár Károly: Olvastam egy kínai császárról, Csing-Csangról...

Felkiáltások a jobb oldalon: Ki az a császár? Csing-Csang Csang?

Huszár Károly: Igenis olvastam, hogy Csing-Csang, a kínai császár felírta a fürdőszobájába: »Fürdij meg mindennap.« Így van a kormánypárt is, mindennap külön felírják, hogy együtt maradjanak. De kíváncsi vagyok, meddig fog egy párton maradni Lukács László és gróf Tisza István, gróf Zichy János és Zsilinszky Mihály, Mangra Vazul és Sándor Pál? (Derűtlenség.)

A munkapárt folytatása a szabadelvűpártnak, az pedig nem volt párt, csak adószedője Bécsnek és nem törődött kulturával, szociálpolitikával. A szabadelvűségnek köszönhetjük, hogy Magyarország népe 7000 millió korona államadóssággal van terhelve. Valóságos vádbeszédet lehetne mondani a szabadelvűpárt szociálpolitikájáról.

Négy évtized alatt az intelligencia teljesen elhanyagolta, elhagyta a népet. Csak így történetelt meg, hogy a magyar munkásság fölött a vezérségét nemzetközi vezetők vették át. Birálja a munkásvédelmi intézkedéseket, többek közt azt, amely a gyermekvédelemről szól, majd áttér a foszforos gyufagyárakra, ahol 10—12 éves gyerekek dolgoznak. A temesvári gyárban a munkások 54 százaléka esik a törvényes kórhatár alá.

Nincs szabályozva nálunk a munkaidő tartama, pedig már Ausztriában is van intézkedés erre. Magyarországon törvényesítve van 14 órai munkaidő 16 órás keretben, sőt vannak gyárak 24 sőt 36 órás szolgálati idővel. Követeli a vasárnapi munkaszünet szabályozását, a korcsmák vasárnapi bezárását.

Üres teremben.

Kelemen Samu: Sajnos, a pénzügyi érdek követeli!

Huszár Károly: Hiányzik a többség feliratából a közegészségügyről szóló fejezet. Felhossa, hogy 19·9 millió lakosra 5400 orvos esik, gyógyszerár minden 200 négyzetkilométeren van.

Szmrecsányi György: Kérem a tanácskozásképeség megállapítását.

Minthogy ugyanis báró Podmaniczky Endre agitációjára a munkapárt Huszár beszédének elején az utolsó szálig kivonult a teremből, a beszédet alig néhány ellenzéki képviselő hallgatta. Szmrecsányi közbeszólása nagy zavarba ejtette az elnököt, de pillanat alatt egy sereg munkapárti képviselő özönlött a terembe, úgy hogy az

elnök konstatálhatta a tanácskozásképeséget.

Huszár Károly: Judáspénz és alkohol hozta össze a többséget. Részletesen foglalkozik a belügyi kérdésekkel s felhossa az összes sérelmeket. Kimutatja, hogy a szabadelvű rendszer az egész vonalon súlyos mulasztásokat követett el. A gyülekezési jog terén tapasztalható visszaélésekről beszél. A társadalmi békét csak az általános választói jog hozhatja meg. Nagy alaposággal kritizálja a mostani választási rendszert s követeli az aránytalanságok megszüntetésével az általános, egyenlő, és titkos szavazati jogot, amely községenként lenne gyakorlandó. Kívánja, hogy a választások alatt tiltsanak el minden italmérést (Helyeslés). Ettől a parlamenttől nem várja a szociális törekvések megvalósítását. A néppárt feliratát fogadja el. (Helyeslés balról).

Felkiáltások a jobb oldalon: Maguk mondják!

Rudnay Alajos a néppárt elen.

Rudnay Alajos: Mint új tagja a háznak, nem akartam nyújtani a felirati vitát...

Szmrecsányi György: Szemtelenség, hogy bejön! (Zaj a jobboldalon).

Felkiáltások: Ohó! Hogy mer így beszélni! (Nagy zaj).

Elnök: Folyton csenget.

Rudnay Alajos: Mint a privilegyei mandátum tulajdonosa, jogom van.

Haller István: Majd a Kuria megmondja!

Nagy Sándor: Igen, a Kuria megmondja!

Szmrecsányi György: Minket nem lehet terrorizálni!

Molnár János: Megmondjuk az igazat! (Nagy zaj).

Elnök: A nagy zajban folytonosan csenget, majd rendreutasítja Szmrecsányit első közbeszólásáért. (Eljenzés a munkapárton).

Rudnay Alajos: (folytatni akarja beszédét, de a nagy zajban csak egyes töredékek hallatszanak). Mandátumom meglévén támadva.

Zboray Miklós: Már bejöttek a tagadásba!

Haller István: Erre is csak a tisztelt képviselő ur képes!

Rudnay Alajos: személyes megtámadtatás címén is kér szót, bár érdemben is szól a javaslatához, Huszár Károlyt a privilegyei mandátum bitorlójának nevezte.

Huszár Károly: Az is!

Szmrecsányi György: Igazat mondtál! (Oriási zaj. Ellentmondások a jobboldalon).

Elnök (hosszasan csenget): Csendet kérek!

Rudnay Alajos: Mandátumomat megtámadták. Amíg az illetékes bíróság ítéletet nem mond, legalább is izléstelenség, ezt a kérdést itt kiélezni. Egyben hangsúlyozza, hogy a néppárt, amely legjobban kiabál a választási visszaélések miatt, a legnagyobb visszaéléseket követte el.

Zboray Miklós: Egy szó sem igaz;

Haller István: Rágalmazza a hívőket!

Rudnay Alajos: Betudom bizonyítani. Tíz esetet tudnék említeni amikor a néppárt terrorizált a legrutabb módon, visszaélve a hívők vallásosságával.

Haller István: Tíz éve folyton ezt mondják. (Oriási zaj).

Elnök (csenget): Haller képviselő urat rendre intem. (Nagy zaj).

Rudnay Alajos: Ami pedig Huszár beszédének a szabadelvűségre vonatkozó megjegyzését illeti, hangoztatja, hogy a párt, amelynek tagja nemcsak takarozik a szabadelvűség köpönyegével, hanem követi is egy szabadelvűség irányító elveit. Sajnálatlan konstatálja, hogy a vita során a katolikus autonómia kérdéséről senki sem szólt.

Lovász Márton: Benne van a feliratban.

Rudnay Alajos szól ezután a közigazgatás reformjáról, amelyet csak a választójoggal karöltve lehet megcsinálni.

Az elnök 10 perc szünetet ad.

Szünet után.

Folytatták a felirati vitát, amelyen Abraham Dezső (függetlenségi párti) szólalt fel. Feliratkoztak még: Clanár Béla, Lovászi Márton, Mezőssy Béla, Pop-Csicsó István és Barcsai Andor.

Két óra előtt Héderváry betérjlesztette a Hovátországgal való elszámolási javaslatot.

Az ülésnek 2 órakor vége.

A többes-mandátumok.

— *Miniszterfiúk jelölése.* —

Négy nap múlva lejár a határidő, amely alatt a többes-mandátum tulajdonosainak nyilatkoznia kell arról, hogy melyiket tartják meg, mert ha elkészének, úgy járnának, mint Barabás Béla, akit 1906-ban négy helyen is megválasztottak, de mert elkésztette a nyilatkozástól, egyszerre elvesztette mind a négy mandátumát.

Gróf Tisza István volt az első, aki határozott. Aradot tartotta meg. Ugrán július 27-ikére már ki is van tűzve a választás és Nagy Bölöny József munkapártinak eddig nincs ellenjelöltje.

Gróf Serényi Béla Besztercebányát tartja meg. Miskolcon Görgei Istvánt jelöli a mun-

kapárt, akivel szemben a Kossuth-párt Kubik Bélát, Borsodmegye volt főispánját támogatja. Hir szerint föllép Leitner Adolf is, a demokrata.

Heironymy Károly Pozsonyt tartja meg. Iglóra több a jelölt. A munkapárt intézőbizottsága még nem határozott.

Gróf Zichy János a szabadbárándi mandátumról lemond s itt gr. Zichy Aladár lép fel néppárti programmal, minthogy a kerület néppárti s Zichy János még azóta képviselője, amikor a néppárthoz tartozott. Hogy azután Eger és Pécs közül melyiket tartja meg r. Zichy János, erről még nem döntöttek. Gr. Zichy János Egert szeretné megtartani, de Pécsről olyan információt kapott, ha Egri Béla Pécsért föllép, akkor a munkapárt ezt a mandátumot is elveszti.

Székely Ferenc Szombathely képviselője lesz. Marosvásárhelyen Székely Aladár, a *miniszter ügyész fia* a munkapárt jelöltje, akivel szemben a Kossuth-párt Fenyvessy Somát lépteti fel. Székely Aladár volt, annak a budapesti népgyűlésnek hirhelt elnöke, mely Ferrer mellett tüntetett.

Láng Lajos Debrecen tartja meg. Versecen *Láng Lajos fia, Láng Mihály* miniszteri titkár lesz a munkapárt jelöltje.

Kálmán Gusztáv most még nem mond le egyikről sem, mert három mandátuma közül kettő meg van támadva.

Zsilinszky Mihály Szarvast tartja meg és Liptószentmiklósról mond le.

Lukács László pénzügyminiszter Körömbányát tartja meg. A nagyenyedi mandátumra sok az aspiráns és pedig Eötvös Károly, Kozma Andor, Werner Gyula.

Nem kapnak a jegyzők fizetést.

Rendelet a számvevőségnek.

Az ex-lex hatása nem csupán az állami adó befizetésén látszik meg, de nagyon erősen érezhető az összes megyei adókon is. Az adózók ugyanis abban a balhiedelemben vannak, hogy az ex-lexben egyáltalán nem kell adót fizetni s így az állami adóval egyetemben a megyei adót sem fizetik. A vármegye kasszája így teljesen kiapadt és ma már oda jutott, hogy például a jegyzők fizetését nem tudja, nem képes folyósítani. Az alispán tegnap már intézkedett is, hogy a jegyzőknek járó rendes fizetést ne folyósítsa az adóhivatal. Ily eset még ezideig nem fordult elő a vármegye háztartásában és így érthető meglepetést is keltett.

A maga nemében páratlan esetről tudósításunk a következő:

Az adóhivatal még május havában értesítette az alispánt, hogy az utalap, tisztii nyugdíj a'ap, jegyzői nyugdíjalap, jegyzői fizetésalap, és az erdőőrzési alapban oly nagy mérvű hiányok vannak, hogy azok pótlása nélkül legközelebb már nem lesz képes a jegyzőket fizetni. Az alispán az értesítés alapján nyomban szigorú rendeletet adott ki, hogy az összes előjárók a megyei pótdadók behajtása iránt a legszigorubb intézkedéseket foganatosítsák.

A főszolgabírák és az előjárók nagy apparátussal kezdték meg az adóbehajtást, azonban eredménytelenül. Az embereknek azonban nincs pénzük.

Ha az adót megakarja tehát kapni a vár-

megye, így minden községben árverezni kell, ami annyit jelentene, hogy az adófizető polgárokat anyagi romlásba taszítanák. Az árveréstől tartózkodnak a jegyzők is és a főszolgabírók is, akik kérelemmel járultak az alispánhoz, hogy függessze fel az árveréseket aratás utánig, amikor a gazdaközönség már valamit tud értékesíteni terményeiből.

Az alispán tudomásul vette a kérelmet s így nem peregnék a licitáló dobok, azonban ezzel még nincs elintézve a dolog, mert a vármegye kasszája továbbra is üresen marad, s így az adóhivatal nem képes fizetni. Erről hétfőn tett jelentést az adóhivatal az alispánnak, aki nyomban beszüntette a jegyzők fizetésének folyosítását.

A fizetések beszüntetéséről most kapták meg a főszolgabírók az értesítéseket, melyet az alábbiakban adunk:

9039—1910. Biharvármegye alispánjától.

76. sz.

Minden főszolgabíró urnak!

A Hivatalos Lap f. évi május 26-iki 6623—1910. sz. a. kiadott rendeletében szigorú alkalmazkodás végett tudomására hoztam, hogy a számvétség 1910. évi, április havi maradvány kimutatása szerint az utalás naplójában tisztai nyugdíjalapban, jegyzői nyugdíjalapban, jegyzői fizetésalapban, s végül az erdőőrzési alapban oly mérvű hiányok mutatkoznak, hogy a múlt évről maradt hiányok, valamint a f. évre esedékes félévi részletek be nem fizetése esetén kényszerítve leszek a jegyzői fizetések további kifizetését pénzhiány miatt beszüntetni.

Miután a számvétség 1910. június havi maradvány kimutatása szerint a befizetések oly lassan történnek, hogy az előző hónapokról maradt hiányok sem potolhatók, a kifizetések folytán pedig a hátralékok hónapról-hónapra szaporodnak, a jegyzői fizetések további kifizetését f. hó 25-ig bezárólag beszüntetem.

Nagyvárad, 1910. július 13.

Alispán.

Ezzel egyidejűleg rendeletet kapott az adóhivatal is, melyben az alispán a jegyzők fizetésének folyosítását betiltja. Eredetileg úgy volt tervezve, hogy a fizetéseket beláthatatlan időnkig ne folyósítsák, azonban ezt későbbben megváltoztatták, mert azt hiszik, hogy ebben a hónapban elegendő pénz fog befolyani.

Ez esetben ha a befizetések tényleg javulnak, úgy legjobb esetben augusztus közepén fogják megkapni augusztus havi fizetéseiket a jegyzők.

Nincs kizárva azonban az sem, hogy a befizetések még a jövő hónapban is késnek, amikor a jegyzőkön kívül más tisztikarnak is beszüntetik a fizetésüket mindaddig, míg csak elegendő pénz nem gyűl össze. Azt hiszik, hogy ezek után a jegyzők nem fognak tekinteni semmit és ha nem fizetik, minden vonalon megkezdik az árveréseket.

Milyen lesz az új közkórház?

Nem kell a földszintes épület.

Az építendő Biharvármegyei közkórház ügye végre eljutott addig a stadiumig, hogy a tervek felett élénk vitákat rendezhetnek a szakértők. Ez is valami, mert most már eggyel kevesebbszer fognak még felette vitalkozni s aztán esetleg megkezdhetik majd az építkezéseket. Tegnap az építési bizottság foglalkozott

a tervekkel és érdekes határozatot is hozott. Ma a kórházi választmány fog az ügygel foglalkozni.

A tegnapi ülést az építési bizottság tartotta Száhlender Károly elnöke alatt. Az ülésen megjelent Khodits Lajos műépítész is akinek tudvalevőleg a terveit első helyen fogadták el. A bizottság az összes rendelkezésre álló terveket felülvizsgálta. A szakértők mindnyájan nyilatkoztak, minden terv felett. Hosszas szakszerű előadásokkal indokolta meg mindenki a maga nézetét.

A vitákból két irány domborult ki. Az egyik az amely a tervezett 12 földszintes pavillon helyett négy emeletes épületet javasol, a másik az, amely ragaszkodik az eredeti tervhez. Az emeletes építkezést dr Fráter Imre igazgató főorvos képviseli, míg Möricz Ernő megyei főorvos a 12 pavillon mellett agitál.

Fráter az emeletes építkezést inkább gazdasági szempontból kívánja keresztül vinni. Ez a rendszer ugyanis 180000 koronával kerül olcsóbbra, mint a másik rendszer.

Möricz Ernő statisztikai adatokkal bizonyítja, hogy az emeletes rendszernél a halálozások száma jóval nagyobb, mint a földszinteseknél. Egészségügyi szempontokból a földszintes 12 pavillon felépítését kívánja.

Végre az elnök szavazásra bocsátja a két javaslatot. A bizottság Fráter Imre javaslatát fogadja el. A bizottság határozatát a kórházi választmány ma fogja tárgyalni.

Féltik a katonákat.

„Nem ivóvíz.”

Talán senki sincs annyi veszélynek és kellemtelenségnek kitéve, mint átvonuláskor a katona. Ilyenkor sohse tudja szegény egész nap marsoló katona, hogy este hol bajtja le a fejét, hogy nem-e valami ragály fészekbe pihen-e le, ahonnan örökös betegséget visz magával. De leginkább ki vannak téve a víz által történő betegedéseknek. Amikor ugyanis fáradtan, étlen, szomjan, hogy szinte a szájpadiáshoz ragad a nyelve, megérkeznek valamely faházba, piszkos faluba, rendszerint elfelejtve az éhséget szomjuságtól gyötörtén esnek neki az első utba akadó kutnak és jót isznak annak vizéből.

Mit nézik azt ilyenkor a szegény bakák, hogy ez a kut méreg fészek, hogy ebből még az állatokat sem itatják. Ők szomjasak és egy pohár vizért ilyenkor talán egész életük egészségét is odaadnák, aminthogy nagyon sokszor oda is adták.

Más veszélynek is ki vannak téve. Elszállásoláskor bizony nem nézik azt, hogy 3 méter magas, gombamentes, tágas, tisztalevegőjű szobákat kapjanak a katonák. Istállókban, kamarákban és ki tudja még milyen helyeken fektetik le őket. Még jó ha tiszta nyári éjszaka van s a szabad ég alatt alhatik az elfáradt baka.

A katona elszállásolás olyan, mint az adó, bizony azt nem szívesen veszi senkisé is nagyon keveset törődik a szegény baka egészségével. Ennek a nem törődésségnek nagyon sok áldozata van eddig. Hogy ez a jövőben minél kisebb számra redukáltassék, Biharvármegye területére most Fráter Barnabás alispán körrendeletet adott ki.

E rendeletben az alispán elsősorban az ivóvizekkel foglalkozik. Erre vonatkozólag meg-

hagyja, hogy minden olyan kut, melynek vize ivásra alkalmatlan, táblával látandó el,

Nem ivóvíz!

Ez a tilalom tábla lesz hivatva a katonákat visszatartani a bacillusos víz élvezetétől. Ha azonban ezt a rendeletet lelkiismeretesen be fogják tartani a megyében, úgy a 487 községből nem sok községben ihatnak a katonák, mert bizony nagyon sok helyen örülnek, ha triss esővizet ihatnak az emberek.

Az ivóvízen kívül kötelességévé teszi a rendelet az előljáráságnak, hogy járványtól fertőzött községben minden esetről tegyenek jelentést a katonai parancsnokságnak, nehogy ilyen községben szállásoljanak el katonát. Végül arra is utasítja az alispán a hatóságokat, hogy az elszállásolt legénységgel szemben a legmesszebb menő közegészségügyi követelményeket tartsák szem előtt. Ez talán még nehezebb, mint az ivóvíz ügye, mert ugyan például Kornicel vagy Dulricsony stb. községekben, hogy lehet egyáltalán egészségügyi követelményekről beszélni, hiszen ezek a községek mai létezésükkel közegészségügyi kihágást követnek el.

De bármily rosszul állanak is a viszonyok ezen a téren, egy kis tisztogatás nem fog ártani Biharban.

UJDONSÁGOK.

Váresre vert rendőrbiztos.

Tegnapi számunkban megirtuk, hogy Zilahy Antal rendőrbiztos f. hó 14 én reggel, a »Csarnok«-kávéházban kellemtelen incidens érte. Amint nyugodtan reggelizett, egy ott mulató részeg hentesmester pezsgősüveggel úgy fejbeverte, hogy eszméletlen állapotban kellett lakására szállítani. Ezzel szemben a rendőri sajtóiroda az általunk ismertett tényállást megcáfolja és a következőképpen adja elő:

Folyó hó 14 én reggel 6 óra körül a »Csarnok«-kávéházban, a midőn ott Zilahy Antal rendőrbiztos reggelizett, Czoldán József hentesmester ittas állapotban 2 pezsgős üveget akart Zilahy Antal rendőrbiztoshoz vágni, aki azonban az ütéseket kikerülte. A célt tévesztett pezsgős üvegek a falat érték és széjjel törtve az üveg szilánkok közül kettő visszapattant s Zilahy Antal kezét megsérrelmezte. Zilahy Antal Czoldán ellen könnyű testi sértés vétsége miatt feljelentést tett, a rendőrkapitányi hivatal pedig megindította a vizsgálatot, annak kiderítése végett, hogy vajjon Zilahy Antalt ez eset alkalmával nem tereli e valami szabálytalanság.

* **Bizottság kiküldése a nyomtatvány szállítása ügyében.** A városi nyomtatványok szállításánál állítólag elkövetett visszaélések tárgyában tudvalevőleg a közgyűlés utasította a városi tanácsot, hogy a törvényhatóság kebeléből egy bizottságot küldjön ki, amely a legszigorubb vizsgálatot ejtse meg visszamenőleg is, hogy történt-e visszaélés a város kárára s ha igen, kit terhel ezért felelősség. A városi tanács tegnap délelőtt eleget tett a közgyűlés határozatának s a vizsgáló bizottságba dr Adorján Emil, dr Moskovits József, Déri János és Fényes Manó törvényhatósági bizottsági tagokat küldte ki, azzal, hogy szakértők közbejöttével tetszés szerint a legszigorubb vizsgálatot ejtsék meg s ennek

eredményéről tegyen a tanácsnak, illetve a törvényhatóságnak jelentést. — A tanácsülésen hosszasan beszélgettek a kínos úgról. *Komlóssy* József gazdasági tanácsnok felmentette, miszerint *Sonnenfeld* Adolf vállalkozó egy ízben bejelentette, hogy diósgyőri papirt nem kaphat egy félévig s így más papirt kénytelen használni. Ez a körülmény tehát az illetékes hivatalos közeg tudtával történt, csak az a kérdés, hogy a sokkal drágább diósgyőri papírra kikötött egységárat vette-e fel ezért a vállalkozó s meddig tartott ez a kivételes szállítás, mert a diósgyőri papirgyárnál sem tartott örökké a szállítás akadálya. Reméljük, hogy a kiküldött bizottság pártatlanul, a közönség és a felizgatott kedélyek teljes megnyugtatóra folytatja le a vizsgálatot.

* **Elmaradnak az ellenőrzési szemlék.** A belügyminiszter az illetékes miniszterekkel történt megállapodások alapján körrendeletet intézett az összes törvényhatóságokhoz az idej ellenőrzési szemlék tárgyában. E szerint az idén úgy a közhadsereg, valamint a honvédség nem tényleges állományu legénységek ellenőrzési szemléje elmarad. A tisztoké azonban, mint rendesen, úgy most is meg lesz tartva.

* **Ünnepségek Lourdesben.** Szeptember hó 8-án Kisasszony napon és 11-én Mária napján gyönyörű ünnepségek színhelye lesz a kies fekvésű csodás gyógyhely Lourdes. Már most 42 külön vonat van bejelentve Olasz Francia-Németország, Ausztria és Belgiumból, tehát mintegy 50—60 000 híthű katolikus vesz részt az ünnepségen. Magyarországból Tirol, Schweicz és Oszországnak érintésével Sipo Ágoston budapesti segéd lelkész vezet szeptember hó 1-én zarándókatot Lourdesbe, aki ebben részt óhajt venni, forduljon felvilágosítás és programért Sipo Ágoston segéd lelkész urhoz, (Budapest IX., Bakátséri plébánia) aki augusztus hó 18-ig fogadd el jelentkezőket.

* **Itt a tifusz.** Biharmegyében nem mulik el hét, hogy egyik vagy másik községben ez vagy amaz a járvány ne lépne fel. Ritka az a község, mely egész éven át mentes lenne a járványoktól. Ugyiszlólván minden időszakra más más járványa lép fel a községekben. Most a nyár veszedelme a tifusz ütötte fel fejét és pedig Csokaly községében. Az eset még nem veszedelmes, mindazonáltal alkalmas arra, hogy az egészségügyi közegek résen legyenek s a legmesszebb menő védőintézkedéseket fogantossítsák.

* **Helyreigazítás.** Véresre vert rendőrbiztos cím alatt tegnapi számunkban megirtuk, hogy *Zilahy* Antal rendőrbiztos a Csarnok kávéházában Czoldán Sándor és Hartmann Sándor tetleg bántalmazták. A tegnapi nap tolyamán utána jártunk a dolognak és meggyőződünk róla, hogy a kellemetlen esetenél *Hartmann* Sándor előnyösen ismert mészáros nem volt, jelen amennyiben akkor ő nem is időzött Nagyváradon. Az eset szereplői mások voltak. Ezt most készséggel rektifikáljuk.

* **Tűzoltó katonák.** Még 1907. szeptember havában, 3-án történt, hogy Belényesvály községben váratlanul tűz ütött ki s rohamosan terjedt a primitív faházak között. A véletlen folytán a 37. gyalogezred egy százada épen a községben állomásozott s a tűzhez kivonulva azt rövidesen el is oltotta. A tűzről már mindenki megteledezett mikor most

az ezred parancsnokság kérte a vármegyétől, hogy a tűzoltásnál közreműködött katonák munkadíját, összesen 66 korona 60 fillért fizessen meg a község. A parancsnokság kérelmére most adja meg a választ a járási főszolgabíró. E szerint nem hogy még fizetés járna a katonáknak, de örüljenek, hogy simán meguszták a dolgot. A tűz ugyanis a katonák vigyázatlansága folytán keletkezett. Az oltásra pedig senki fel nem kérte őket, csak önként fogtak hozzá a saját maguk által előidézett tűz oltásához. A község egyáltalán tudni sem akar a katonákról, még kevésbé a fizetéséről.

* **A kolozsvári utcai vasúti felüljáró.** A nagyváradi kolozsvári vasútvonalnak a váradi-olaszi vasútállomás és velencei állomás közötti szakaszán naponként több mint 70 vonatot közlekedik. Ennek a sűrű forgalomnak lebonyolítása annyira igénybe veszi a vasutipályát, hogy a vasúti sínek színén átvezető átereszeknél a közúti forgalom igen sokszor hosszabb ideig lenekadást szenved. Különösen a kolozsvári utcai átjárónál okoz ez a körülmény nagy bajt, mert itt tulajdonképpen országút keresztjezi a vasútvonalat és sokszor fél óráig sem tudnak a szekerek a vasútvonalon átjutni s ebből főleg a hetivásáros napokon óriási forgalmi torlódások keletkeznek. Ez a körülmény tette elkerülhetlenné hogy ezen a ponton a közúti forgalom akadálytalan lebonyolítása érdekében a megfelelő felüljáró építését. Ez az államvasutak is az érdeke, mert a vasúti forgalom lebonyolítása is meg lesz könnyítve. Már elmúlt egy éve, hogy a felüljáró építése tárgyában megtartották a város-házán a tárgyalást, amelyen a máv; továbbá Nagyvárad város képviselői és az érdekeltek szomszédok vettek részt. Azóta azonban a kérdés megoldása nyugszik. Közelebb Nagyvárad városát a nagyváradi osztálymérnökséghez, s megürgette a városra különösen fontos kérdés megoldását. Az osztálymérnökség most választott a megkeresésre, amelyből megtudjuk, hogy azóta nem aludt az ügy, hanem az osztálymérnökség két alternatív tervet készített s azokat a kereskedelmi miniszterhez leendő felterjesztés végett megküldötte a kolozsvári üzletvezetőséghez. Az egyik szerint utfelüljáró megtartaná a kolozsvári-utca irányát, míg a másik terv szerint az utfelüljáró eltérne Kolozsvári-utca irányától s a pályatest mellett haladna fokozatos emelkedéssel a köröshid felé s úgy hidálná át a vasútvonalat s a tulsó oldalon fokozatos eséssel a pálya mellett vezetne be Kolozsvári utcának a vágányokon túl levő részébe. Ideje volna, hogy a város a miniszteriumban sürgesse meg a felüljáró kiépítését.

* **40 napi ebzárlat.** A rendőrkapitányi hivatal a következő hirdetményt adta ki: Ismételen előfordult ebvesztési eset folytán, az állategészségi utasítás 188. §-a értelmében az egész város területére 40 napi ebzárlat rendeltek el, mely idő alatt a város területén levő ebek köve tartandók, nem lévén szabad az utcára csakis szájkosárral ellátott, vagy pórázon vezetett ebet bocsájtani. Minden az utcán talált kóbor eb. a gyepmester által elfogatni és kiirtatni fog. Figyelmeztetnek az ebtulajdonosok arra is, hogy ebeiken netalán észlelt gyanus változásokat azonnal jelentsék be. Ezen rendelet ellen vétő ebtulajdonosok az 1888. évi VII. t. c. 154 §-a alapján 200 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel fognak büntettetni. Nagyvárad, 1910. július 14. a rendőrkapitányi hivatal.

* **Felhívás!** A rendőrkapitányi hivatal figyelmezteti a helybeli sütő (pék) iparosokat hogy a kereskedelmi m. kir. minister 1903. évi 28559 számú rendeletét az ipari munka vasárnapi szünetelése tárgyában annyival is inkább vartsák be, mivel a tetten érteket az 1891. évi XIII. t. c. értelmében a maximális pénzbírsággal fogja sújtani.

x **A Lloyd kávéház** nyári kerthelyiségében július hó 15, 16 17, és 18-án a következő igen érdekes ujdonságok lesznek bemutatva: 1. Chikagótól a Behring-szorosig. 2. Kis sörkövény. 3. Modell. 4. Végzetes gördülés. 5. Álszerzetes. 6. Bűn lejtőjén. 7. Alma szüret Canadában. 8. Tengerész vér. Belépti díj nincs, kezdete este 9 órakor. Kitűnő italokról és ételekről gondoskodva van. A n. é. közönség szíves pártfogását kéri *Hartstein és Örlei* kávéház tulajdonosok.

* **Borsalino, Pichler és angol kalap** tavaszi ujdonságok **REICHARD ÁRUHÁZABA** megérkeztek, hol legelegausabb budapesti és amerikai cipők kaphatók. 40

x **Olvassa el kérem!** Ha érdeklí, hogy lakásában miért érhet el takarítást villamos áramfogyasztással. On égethet már 16 gyertyafényű Wolfram-méggöt és ami a régiakkal szemben óránként kb. 3 fillért takarít meg, tehát nem szükséges, aki nem akar nagy világitást, hogy 32-es vagy 50 gyertyafényű égőket alkalmazzon és ami a fő nálam, ezen *Wolfram* égő 2 K 40 fill. Stern villamos felszerelési vállalata Bémer-tér 2. Telefon 556. Szívesen szolgálok felvilágosítással. 44

Köpenyt, szemvédőt, fátyolt és kalapot

minden okos nő visz magával automobill-utrá, azonkívül azonban még egy nagy fontos apróságot is: Fay-féle valódi szodeni ásványpasztillát. A poros levegőben és az erős légáramlatban a szodeni pasztillácskák megbecsülhetetlenek a megbűlés veszedelmei és a nyálkhardták izgatása ellen. Egy doboz ára 1 kor. 25 fillér, mindent kapható.

Főképviselet Magyarország és Ausztria részére: W. Th. Guntzert, cs. és k. udv. szállító, Wien, IV/1. Grosse Neugasse 17.

SZINHÁZ.

Heti műsor.

Rendes helyárrakkal.

Szombat: Kaméliás hölgy (P. Márkus Emília vendégtellépte).

Monna Vanna. Maeterlinek egykor nagy pont vert színművében lépett föl tegnap Márkus Emília. Monna Vanna nem ismeretlen a nagyváradi közönség előtt, de azért a régóta nem látott dráma zsufolt házat csinált. Márkus Emiliát minden felvonás után a lámpák elé hívták. A többi főbb szerep *Tóth Elek, Sák* és *Hunyady* kezében volt, kik mind igyekeztek legjavát adták színpadra.

Márkus Emília bucsuja. Mi este bucsuzik el a nagyváradi színházról Márkus Emília, akinek idej fellépéseit nagy érdeklődéssel és rokonszenvenvel fogadta a közönség. A mai bucsu alkalmából színe kerülő Kaméliás hölgy egyben utolsó előadás is a téli színházban. A közönség soraiban nagy az érdeklődés az előadás iránt, tudvalevőleg a Kaméliás hölgy legkiválóbb alakításai közé tartozik a művésznőnek.

TÁVIRATOK

Jogakadémia Szegeden.

Szeged, jul. 15. Határozati javaslatot nyújtottak be a törvényhatósághoz az iránt, hogy a város saját költségén jogakadémiát létesítsen. A javaslat keletkezését azzal a hírrel hozzák összefüggésbe, hogy Nagyváradról elhelyezik a jogakadémiát.

KÖZGAZDASÁG.

Budapesti tőzsdetudósítások.

Budapest, július 15.

A gabonatőzsde.

50 kilogramonként.

Buza októberre — — —	9.47
Rozs októberre — — —	7.17
Zab októberre — — —	7.20
Tengeri júliusra — — —	5.52

Irányzat: Éénk üzlet, szilárd.

Értéktőzsde.

Magyar hitel — — —	847.50
Osztrák hitel — — —	671.75
4%-os koronajáradék — — —	92.20
Allamvasut — — —	742.—
Jelzálogbank — — —	486.—
Leszámitoló bank — — —	569.—
Hazai Bank — — —	299.50
Kereskedelmi részv. — — —	736.—
Rimamurányi — — —	693.—
Salgótarjáni — — —	638.—
Közuti vasut — — —	724.—
Városi villamos — — —	378.—
Adria — — —	510.—

Irányzat: Fedezésekre szilárd.

NYILTTÉR.

BUTOR

jó kivitelben, jutányosan

REISZ

butorgyárában

Nagyvárad, Kossuth(Sas)-u. 7.

REGÉNYCSARNOK.

Rózsika. Irta: **White-Mellville G. J.**

— Angolból. —

(Folytatás.)

67

— Ki segített volna rajtam, — ez volt érve, — ha magam is elestem volna abban a dulakodásban? Szánakozás! emberiség! felebaráti érzet! Ezek szép szavak, de a én életem épen annyit ér, mint a másé. Sőt a mi azt illeti, nekem még többet! Én voltam legfelül és rajta voltam, hogy legfelül is maradjak!

A Wolverine magasságának, nagy tevékenységének és erejének, mely oly gyakran

együtt jár a rendkívüli arányossággal, köszönllette, hogy fejét — ugyyszólván a vizen fentart-hatá, míg kifejtett ellentállása dacára is nem egyszer elveszni érzé a talajt lábai alatt. Megörizve lelki erejét, mely oly ritkán hagyta el, csak uszott az árral abban a reményben, hogy valamely nyílt helyre érhet, a hol szabadon fel-lélegzhet és képes lesz lábait mozgatni.

Elgyengülten és kimerülten majd erősebb-nek, majd gyengébbnek érezte a szorítást, mid-
dön megpillantá a sarokházat ebben a keskeny, megfullasztó utcában. Ha csak odáig eljuthatna, gondola magában, ott bizonyára lesz egy pár hüvelyknyi szabadabb állóhely s egy kissé jobb levegő. Ereje gyorsan hanyatlott. Ugy érezte magát, mint az az uszó, a ki lehányatlani en-gedné erőtelen karjait a fáradságtól, de látja, hogy már csak egy ködöbánsyira van a part-tól, a kikötő helytől, a házaktól és a parton játszadozó gyerekektől.

Kegyetlen az, ha ilyen válságban az ár da-ganataja megfordul s visszagaradja őt, mint egy kórét a mélységbe!

Igy járt Leonie. Egy-két ölnyire a szabad helytől egy hatalmas visszanyomás következett, mintegy a zuhatag megörése, mely őt ellenál-hatlan erővel több lábnyira hátra sodorta azon helytől, a honnan legelőször elindult, míg egy suttogás, mely hamar a szitkozódás viharává nőtt, figyelmezteté a közeget körülte az új veszélyről.

— Vigyázatok! vissza! vissza! az utca alá van aknával! Őt ezer font puskapor van a kö-vezet alá téve! Mindnyájan a légbe fogunk repülni együtt! A királyné tette! Le az átkozott osztrákkal! Le Mária Antoinette-vel!

A Wolverine össze volt szorítva, eltörődve, elgyöngülve, megriaszítva s csak úgy lihegett már, mint egy vadállat végvonaglásában, de azért lábán maradt, mint valaki, a ki pusztá életéért küzd, midőn magát ugyszólván Legros Péter karjait a találta szorítva, a ki nagy termé-t és erejét legelőnyösebben felhasználva, mint védbástya állt Rózsika előtt, hogy őt a nyomás ellen megvédjé. Leonie ügyesen a háta mögé simult, látta, hogy Rózsika feje lehanyatlík és hogy majdnem elájult a hőség, fáradság és puskapor miatt ezen új panic hatásától, a mire ugyan nem volt semmi ok. A felismerés egy rémült tekintetét vetette rá, de zeme uszott és arca fehérebb volt a nyakán levő csip-kénél.

— Segítsen rajtam, Péter! — mormogá.

— Elfulladok, meghalok!

Péter neki gyürkőzött egy végső erőteszi-tésnek. Az egyszerű gyermekies szavak újjár-ták a szívet. — En nagyon erős vagyok, mondá, hátrafelé hajtvá testét, mert nem fordulhatott meg, hogy hátra tekintsen. Fogja át kezével a nyakamat és ki fogom vinni innen a vállamon. Bátorság Rózsika! Ez az egyedüli menek-vésünk.

D: Rózsika elájult, zajtalanul lesett a földre és a Wolverine állt a helyén.

(Folyt. köv.)

Dr. VUOSKIOS GYÜLA.

Pályázati hirdetemény.

A nagyvárad takarékpénztár tisztvi-selőinek és alkalmazottainak róm. kath. vallásu figyemekei részére avagy ilyen pályázók hiányában a) nagyvárad, b) bibarmegyei illetőségű róm. kath. tanulók részére adományozható Szt József inté-zeti alapítványi hely, mely vagy intézeti benlakást ad, vagy ösztöndíjat nyújt, az 1910—11. iskolai évtől kezdődő hatállyal betöltendő. A pályázók lehetnek elemi, polgári, reál, szakiskolába vagy gimná-ziumba járó tanulók, rendszeren azonban csak az elemi iskola jeles eredményü befejezése után adományoztatuk ez ala-pítvány.

Akik erre képesítéssel bírnak, a nagy-várad takarékpénztár igazgatóságához címzett folyamodványukat keresztlevelel, iskolai-, orvosi-, újraoltási bizonyítvánnyal, eselleg egyéb okmánnyal felszerelve a főlisztelendő lat. szert. egyházmegyei hi-vatalnál ez évi július hó 30-ig meghosz-szabított határidőben nyujtsák be.

Nagyvárad latin szert.
egyházmegyei hatóság.

329

Biharfüred.A vadregényes szépségű bihari havason
1069 méterre a tengerszine fölött.Vasuti állomása Belényes, a
honnan gondozott gyönyörű ut vezet
a fürdőhelyre.Főszezon július 1-től augusztus 1-ig.
Utószezon szeptember 1-étől 15-ig.Rendkívül gyógyhatás a légzőszervek be-
tegségeinél; az anyagcsere fokozása. Ét-
vágyat emeli, álmatlanságot megszünteti.

Kellemes vendégszobák 2 koronától fölfelé.

Napi étkezés 5 korona, gyermekek
és cselédek 2 korona 50 fillér.

Fürdőárak mérsékeltek.

Kívánatra prospektust küld az igaz-
gatóság.A hölgyek
érzékeny
arczbőrefőleg kirándulásoknál és utazásoknál stb.
a forró évadban izzadság kiválása, por és
rovárszurások által károsan befolyásolta-
tik. Mind ez esetekben az általánosan is-
mert **Corsini**-féle pipereszer

„Eau de Florence“

valóságos jótéteménynek bizonyult. Ha
vele zsebke dőnket megnedvesítjük és
arcunkat tisztítjuk, az idegek felfrissülnek,
a bőr pedig sima és fehérré válik.A szépség ápolása sétatözben!
Egyszerű és radikális.Hazajövet után el ne feledjék Eau de
Florencevel mosakodni.

Mindenütt kapható.

Gyorsan pusztul a bőr s ezt On-
bánja,
Ha Fernolendit NIGRIN-jét nem
használja.

VASUTI MENETREND.

ÉRVÉNYES MAJUS 1-TŐL.

Budapest—Nagyvárad—Kolozsvár.

V. v.	Gy. v.	Sz. v.	Tvsz.	Gy. v.	Tvsz.	Sz. v.	Gy. v.	Oda. — Vissza.	Tvsz.	Sz. v.	Gy. v.	Tvsz.	Gy. v.	Sz. v.	Gy. v.
	7 00			2 00		5 40	9 35	Ind. Budapest k. p. u. Erk.	4 50	7 20				6 40	
	9 35	11 31		4 23		9 27	11 41	Bpest ny. p. u.					1 50		9 55
5 18	11 28	2 06		5 57	1 35	12 25	12 16	Szolnok	12 46	3 44	5 39		11 38	3 49	7 22
5 27		2 18			1 50	12 41		Püspökladány	5 06	12 54	3 44	10 20		12 48	
5 43	11 49	2 33		6 17	2 07	12 56		Báránd	4 50	12 41		10 01		12 37	
6 07	12 04	2 52		6 32	2 29	1 16	1 53	Sáp	4 29	12 25		9 38	9 33	12 23	15 20
6 21		3 05			2 43	1 29		Berettyóujfalu	3 59	12 05	3 00	8 56	9 19	12 05	5 05
6 34	12 20	3 17			2 57	1 42		Mezőpeterd	3 31	11 51		8 35		11 52	
6 41								Mezőkeresztes	3 16	11 39		8 17		11 41	
6 51		3 30			3 11	1 53		Ártánd	2 47			8 07			
7 00	12 33	3 38			3 21	2 54	2 26	Bors	2 37	11 26		7 54		11 30	
7 11	12 42	3 48		7 09	3 21	2 15	2 55	Biharpüspöki	2 20	11 19	2 27	7 43	8 48	11 23	
	12 54	4 10	6 30	7 14		2 53	2 42	Érk. Nagyvárad Ind.	2 15	11 09	2 16	7 28	8 41	11 14	4 24
	1 01	4 17	6 39			3 00		Ind. Nagyvárad Érk.	8 30	10 34	1 52	7 07	8 34	10 53	4 14
	1 10	4 27	6 51			3 07		Várad-Velence	8 22	10 27	1 45	7 01		10 47	
	1 20	4 38	7 05			3 14		Fugyivásárhely	8 09	10 18		6 51		10 38	
	1 28	4 47	7 16			3 29	3 14	Szakadát	7 53			6 38		10 27	
	1 35		7 25					Mezőtelegd	7 43	10 00	1 25	6 30	8 10	10 21	3 31
	1 41		7 33					Mezőtelki	7 31			6 21			
	1 47	5 02	7 59	7 55		3 45	3 29	Czeczke	7 24			6 14		10 09	
	1 52	5 06	2 05			3 50		Élesd	7 17	9 44	1 12	6 09	7 58	10 04	3 38
	2 00		8 15			4 09	3 52	Élesd megálló	7 10	9 38		6 03		9 59	
	2 12	5 25	8 30	8 15		4 17		Rikosd	7 00			5 56			
	2 16					4 26		Rév	6 50	9 25	12 58	5 47	7 46	9 47	3 26
	2 22	5 33	8 38			4 35		Rév megálló	6 39			5 41			
	2 27	5 38	8 43			4 44		Zichy barlang	6 33	9 16		5 36		9 39	
	2 37	5 49	8 55			4 53		Vársonkolyos	6 27	9 04		5 31			
	2 45	5 57	9 04			5 02		Brátka	6 15	8 56		5 22		9 28	
	2 55	6 08	9 17	8 48		5 11		Jádvölgy	6 03	8 48		5 12		9 20	
	3 06		9 30	9 03		5 20		Bucsa	5 56			5 03		9 13	2 34
	3 24		9 49	9 03		5 29	4 44	Feketető	5 48			5 00			
	5 20	8 27	12 28	10 30		7 18	6 26	Érk. Kolozsvár Ind.	5 04	8 33	12 44	4 43	7 07	8 58	2 39
									1 30	6 04	10 31		5 21	6 49	1 06

Nagyvárad—Vasköh.

Tvsz.	Szv.	Oda. — Vissza.	Szv.	Tvsz.
2 50	4 30	Ind. Nagyvárad Erk.	9 49	8 44
3 03	4 41	Várad-Velence	9 38	8 32
3 17	4 56	Rontó	9 24	8 15
3 31	5 05	Félicfürdő	9 17	8 07
3 48	5 21	Kardó	9 03	7 52
4 01	5 38	Nyárló	8 37	7 26
4 15	5 55	Magyargyepes	8 25	7 13
4 30	6 11	Tasádfő	8 09	6 56
4 46	6 28	Drágacseke	7 55	6 42
5 03	6 45	Magyarcséke	7 36	6 21
5 20	7 02	Duseds	7 22	6 06
5 37	7 19	Szombatság-Rogoz	6 56	5 39
5 54	7 36	Hollód	6 46	5 28
6 11	7 53	Gyanta	6 23	5 14
6 28	8 10	Fekete Kápolna	6 00	4 45
6 45	8 27	Sólyom	5 43	4 30
7 02	8 44	Belényesörvényes	5 25	4 17
7 19	9 01	Borz	5 11	4 06
7 36	9 18	Belényesujlak	5 01	3 56
7 53	9 35	Sonkolyos	4 51	3 44
8 10	9 52	Fenes	4 41	3 31
8 27	10 09	Beléuyes	4 31	3 20
8 44	10 26	Dragonyesd	4 21	3 08
9 01	10 43	Szudrics	4 11	2 54
9 18	11 00	Rieey	4 01	2 42
9 35	11 17	Lunka-Rézbánya	3 51	2 30
9 52	11 34	Vasköh-Barest	3 41	2 18
10 09	11 51		3 31	2 06
10 26	12 08		3 21	1 54

Vésztő—Kötegyán—Hollód.

Vv.	Vv.	Oda. — Vissza.	Vv.	Vv.
6 18	5 10	Ind. Vésztő Erk.	9 20	4 02
6 36	5 28	Okány	9 02	3 42
6 52	5 43	Gyanta	8 43	3 21
7 01	5 52	Sarkadkeresztúr	8 33	3 10
7 15	6 07	Méhkerék	8 15	2 50
7 23	6 14	Kötegyán	8 06	2 40
7 31	6 22	Kötegyán	7 19	2 15
7 40	6 30	Pósa	7 07	2 02
7 48	6 38	Illye	6 57	1 51
7 57	6 46	Csegöd	6 34	1 31
8 05	6 54	Erdőgyarak	6 25	1 21
8 14	7 02	Árpád	6 16	1 11
8 22	7 10	Feketebátor	6 06	1 00
8 31	7 18	Feketető	5 44	12 32
8 40	7 26	Tenke	5 34	12 10
8 49	7 34	Rippa	5 24	11 58
8 58	7 42	Mocsár-Gyanta	5 14	11 33
9 07	7 50	Hollód	5 04	11 21
9 16	7 58		4 54	11 09

Szombatság—Rogoz—Dobrest.

Vv.	Tvsz.	Oda. — Vissza.	Vv.	Tvsz.
9 30	7 50	Ind. Szombatság-Rogoz	6 41	4 57
9 59	8 19	Nánhegyes	6 14	4 30
10 09	8 29	Dobrest	6 04	4 20

Nagyvárad—Békéscsaba—Szeged—Arad.

Szv.	Mv.	Szv.	Mv.	Szv.	Vv.	Oda. — Vissza.	Vv.	Szv.	Mv.	Mv.	Szv.	Szv.
6 02	8 01	10 20	1 13	4 45	7 40	Ind. Nagyvárad	8 28	9 40	12 05	3 10	4 00	8 10
6 12	8 13	10 30	1 25	4 56	7 59	Ossi	8 14	9 29	11 52	2 57	3 49	7 59
6 29	8 33	10 48	1 48	5 15	8 22	Less	7 54	9 12	11 30	2 35	3 33	7 43
6 44	8 44	10 56	2 00	5 25	8 33	Gyapju	7 40		11 14	2 20	3 22	7 32
	9 03	11 03	2 19	5 34	8 45	Cséfa	7 30	8 54	11 03	2 10	3 15	7 26
	9 13		2 31		8 56	Pusztaradvány	7 17		10 38	1 47		
	9 20		2 39		9 04	Madarász	7 09		10 30	1 40		
7 08	9 27	11 16	2 51	6 02	9 24	Nagyszalonta	7 02	8 31	10 22	1 33	2 51	7 08
	9 40		3 07		9 38	Pusztabarmód	6 55		10 05	1 16		
7 28	9 59	11 44	3 27	6 24	9 52	Kötegyán	6 11	7 54	9 52	1 04	2 32	6 43
7 39	10 11	11 53	3 40	6 33	10 05	Sarkad	5 54	7 41	9 29	12 44	2 22	6 33
7 47	10 23	12 02	3 53	6 42	10 17	József szanat.	5 40		9 15	12 30	2 12	6 21
	10 27	12 05	3 58	6 45	10 29	Gyulai városerdő	5 36	7 26	9 10	12 25	2 08	6 10
7 58	10 39	12 18	4 12	6 57	10 37	Gyula	5 25	7 18	8 56	12 14	2 01	6 10
	10 51		4 27	7 07	10 49	Biczere	5 15	7 06	8 36	11 58		6 00
8 17	11 04	12 37	4 42	7 18	11 05	Érk. Békéscsaba	5 05	6 56	8 18	11 43	1 38	5 48
	12 12	13 29	4 54	7 30	11 17	Érk. Arad	5 00	6 41	8 11	11 25	1 25	5 16
10 45	2 48	4 22	9 46	11 01	7 40	Érk. Szeged-Rókus	4 50	6 31	8 00	10 59	1 15	5 01

Nagyvárad—Gyoma.

Szv.	Vv.	Oda. — Vissza.	Szv.	Vv.
6 19	1 43	Ind. Nagyvárad	9 23	8 22
6 33	2 02	Ossi	9 06	8 15
6 51	2 18	Uj-Palota	8 43	7 52
7 05	2 30	Gyires	8 33	7 42
7 19	2 43	Vizes-Gyán	8 17	7 26
7 26	2 50	Körösszeg	8 01	7 10
7 37	3 00	Nagy-Harsány	7 51	7 00
7 57	3 19	Szal	7 48	6 56
8 14	3 35	Nagy-Tóti	7 22	6 30
8 26	3 47	Komádi	7 10	6 18
8 44	4 04	Iráz	6 52	5 50
9 17	4 32	Kót	6 38	5 49
9 42	5 01	Vésztő	6 13	5 25
10 25	5 41	Szeghalom	5 44	4 30
10 41	5 56	Körösladány	5 19	4 20
10 58	6 12	Kéthalom	5 05	4 17
11 42	6 38	Dévaványa	4 47	3 20
12 00	6 55	Ózdmajor	4 17	2 55
12 23	7 18	Érk. Gyoma	3 50	2 35

Székelyhid—Margitta—Szilágysomlyó.

Vv.	Szv.	Oda. — Vissza.	Szv.	Szv.	Vv.
10 00	2 27	Ind. Székelyhid	6 52	1 37	5 51
10 22	2 48	Asszonyvásár	6 34	1 19	5 32
10 50	3 09				

Ha melege van,

ha fáradt, vagy unatkozik, siessen
Kecskeméthy István

„NEMZETI“ kerthelyiségébe,
hol üdülést, kellemes szórakozást,
ingyen, kitűnő italokat
és izletes ételeket

olcsó pénzért kaphat. Ha lehet, ne
menjen egyedül, hanem családjá-
val és barátaival, hogy a kellemes
szórakozást megoszthassa velök.
— Minden este fényes műsor —

mozgófénykép előadás.

A kávéház egész éjjel nyitva.

Figyelmes és pontos kiszolgálás.
Társas ebédek, vacsorák és abo-
nensek polgári árban lesznek kiszol-
gálva. — Minden nap

friss flecken.

Számos látogatást kér tisztelettel

Kecskeméthy István vendéglős, a
NEMZETI szálloda, vendéglő és kávéház bérlelője.

Kérdezzük meg a házi orvost!

KRONDORFI pezsgőhöz,
borhoz
SAVANYÚVIZ legjobb ital!
NYÁLKAOLDÓ ÉS HUGYHAJTÓ GYÓGYITAL.

tüdő, légző-szervek, gyomor, köhögés, rekedtségnél
orvosiilag ajánlva.
Nagyvárad kereskedelmi és iparkamara.

Kiadó lakások.

Pereces-utca 2a számú új
háznál 2—3 szobás modern la-
kások augusztus 1-re kiadók.

Értekezhetni: Madarász Gyula-
lánál Pereces-utca 9.

Uj üzlet!

Uj üzlet!

Villamos és légszesz felszerelési vállalat

Benedek Ferencz

Sas passage.

Telefon 946.

Raktáron tart villamos és légszesz
felszerelési alkatrészeket. **Olcsó fény**
társulat kizárólagos képviselője. Elvál-
lalok karban tartásokat légszesz vil-
lany házi csengőket és telefonokat.
Költségvetésekkel díjmentesen szolgál-
lok. Telefon hívásokra személyesen
megjelenek.

Kiváló tisztelettel 46

Benedek Ferencz

Nagyvárad város rendőrkapitányi hivatalától.

15605—1910. szám.

Hirdetmény.

Nagyvárad város rendőrkapitányi hi-
vatala mint I. fokú iparhatóság ezennel
közhírré teszi, hogy Tarsoly János vas-
kereskedő által felállítani szándékolt lőpor-
tartó telep telepengedélyezése tárgyában
folyó évi július hó 23-ik napjának dél-
előtti 10 órájára a város tulajdonát ké-
pező Rulikovszky-temető mögött tekvő
78—80. számú szántóföldre helyszini tár-
gyalást tűzött ki, amely körülményről az
érdekeltek oly figyelmeztetéssel értesítet-
nek, hogy esetleges kifogásaikat a hely-
szini tárgyalás alkalmával adják elő, mert
a későbbben teendő felszólamlások figye-
lembe vétetni nem fognak.

Nagyvárad, 1910. július 8.

328

Gerő,

rendőrfőkapitány.

Nagyvárad város

VILLAMOS MŰVE

Iroda és raktár: **NAGYVÁRAD, Vár-tér 1.**

Raktáron tartjuk a javított **dr. Just-féle**

Wolfram lámpát

melynek áramfogyasztása az izzólámpával szem-
ben **75 százalék megtakarítást** mutat fel. 40
gyertyás **W o l f r a m** lámpa **darabja 3.60 kor.**
100 gyertyásé **5 kor. 50 fill.**

Sima izzólámpa dbja 72 fillér,

tehát 5 százalék kartell áron alul.

Mindezenmü **izzólámpa különlegességek,** fény-
képes z-l á m p á k. ugyancsak **legolcsóbb**
áron kaphatók.

Csillárok,

ívlámpák

állandóan nagy választékban kapha-
tók s a villamos telepen külön e
célra épített nagy

← **csillár-raktárunkat** →

megtekintésre ajánljuk.

Ugyanott állandóan raktáron tartunk

villamos motorokat

1/2 lóerőtől 12 lóerőig minden nagyságban

Elvállaljuk

és erőátviteli berendezések felszerelését, bővít-
ését, átalakítá-
sát, javítását, ívlámpák kezelését, hozzávaló szénpálcák szál-
lítását, berakását és minden e szakmába vágó munkálatokat
a legolcsóbb árak mellett.

Költségvetések ingyen.

Telefon szám 514.

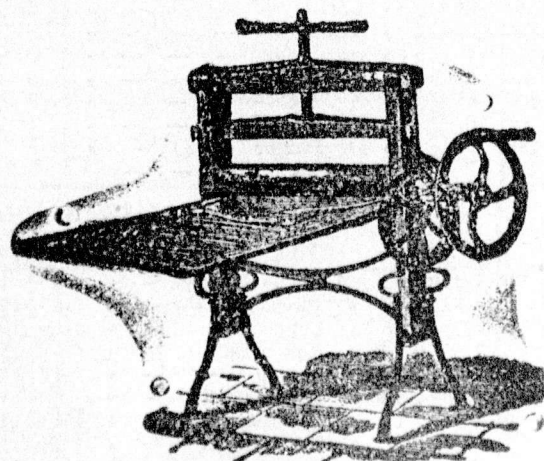
Főszerelő telefonja 55. sz.

81

Egész éjjel ügyeletes szolgálat.

Tarsoly és Risztó különlegességek vaskereskedése

Kézi hajtású „Jégkészítő-gép“ állandó működésben. Megtekinthető
NAGYVÁRAD, Rákóczi-ut. az üzletben.

Jégszekrények legújabb szer-
kezettel.

FAGYLALT-GÉPEK.

Kerti vasbutorok.

GUMMI CSÖVEK.

John-féle mosó- mángorló- és

facsaró-gépek.

Árjegyzék kívánatra ingyen

és bérmentve.

